

The Nottingham Trent University

B.I.B.S., a. s. Brno

**Brno
International
Business School®**

BA (Hons) in Business Management

**Písemná práce k modulu
Veřejné finance**

**Srovnání vládního návrhu státního rozpočtu
a schválené podoby státního rozpočtu na rok 2006**

**Autor: Zdeněk Fekar
Ročník: II., 2005/2006**

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a že všechny citované zdroje (včetně internetových) jsou uvedeny v seznamu citované literatury. Jsem si vědom toho, že případná nepravdivost tohoto prohlášení by mohla mít za následek i předčasné ukončení mého studia.

V Praze 26. února 2006

.....

Obsah

1.	Cíl práce	4
2.	Státní rozpočet je nejvýznamnějším veřejným rozpočtem	4
3.	Porovnání vládního návrhu a schváleného státního rozpočtu na rok 2006	5
4.	Dopad na podnikatelské prostředí	9
5.	Závěr práce	10
	Použitá literatura	11

1. Cíl práce

Cílem této práce je porovnat vládní návrh státního rozpočtu s podobou schválenou zákonem o státním rozpočtu České republiky na rok 2006. Práce nejenom porovná navrhované hodnoty ukazatelů rozpočtu se schválenými, ale rozebere i výraznější odchylky mezi oběma verzemi včetně upozornění na možné důsledky v podobě změny podnikatelského prostředí. Ačkoli je téma práce zadáno téměř výhradně jako praktické cvičení, bude mu stručně předcházet nezbytný teoretický úvod do problematiky.

2. Státní rozpočet je nejvýznamnějším veřejným rozpočtem

Vazby v rámci současného fiskálního systému u nás zahrnují vztahy jak uvnitř veřejné rozpočtové soustavy, tak i mezi touto soustavou a ostatními ekonomickými subjekty. Veřejné rozpočty mají vazby nejen na veřejný sektor, ale i na neziskový nestátní sektor a soukromý sektor (*Hamerníková, B., Kubátová, K. 1999:361*).

Nejvýznamnějším veřejným rozpočtem přitom je státní rozpočet, protože soustřeďuje největší část příjmů rozpočtové soustavy a podílí se tak nejvíce na nenávratném přerozdělování významné části hrubého domácího produktu přes rozpočtovou soustavu (*Peková, J. 2005:121*).

Veřejná politika daňovými a výdajovými opatřeními ovlivňuje ekonomiku mnoha způsoby. Lze však uvést více či méně rozlišitelné cíle, které sleduje: zajišťuje veřejné statky, respektive proces, ve kterém se celkové použití zdrojů rozděluje mezi produkci soukromých a veřejných statků a jímž se volí skladba veřejných statků. Takové zajištění se označuje jako alokační funkce rozpočtové politiky. Distribuční funkcí se označují změny v rozdělování důchodu a bohatství v souladu s tím, co společnost považuje za spravedlivé. Konečně rozpočtová politika je prostředkem k zajištění vysoké zaměstnanosti, rozumné míry stability cenové hladiny a rozumné míry ekonomického růstu, přičemž bere ohled na obchodní a platební bilanci – tento třetí cíl je označován jako stabilizační funkce. (*Musgrave, R. A., Musgraveová, P. B. 1994:6*)

Na státní rozpočet je také možné nahlížet pěti způsoby: jednak je to centralizovaný peněžní fond, plyne do něj rozhodující část daňového výnosu. Je to také nejdůležitější bilance státu? Jeho příjmy a výdaje závazně člení rozpočtová skladba a také přehledně státní rozpočet vypovídá o tom, do jaké míry jsou výdaje kryty příjmy. Státní rozpočet je také závazným

finančním plánem, protože má formu rozpočtového zákona. Jak už bylo uvedeno výše, je to také významný nástroj rozpočtové politiky. Cílem by sice měl být vyrovnaný rozpočet, vlády ale od 30. let XX. století záměrně využívají rozpočtové saldo k ovlivňování agregátní poptávky a hospodářského růstu či k ovlivňování zaměstnanosti. A konečně státní rozpočet je také nástrojem řízení ve veřejném sektoru prostřednictvím financování jeho potřeb (Peková, J. 2005:122).

Z toho všeho je také zřejmé, že veřejné rozpočty mají vliv i na podnikatelské prostředí.

3. Porovnání vládního návrhu a schváleného státního rozpočtu na rok 2006

Návrh státního rozpočtu poslanecké sněmovně předložila vláda jako sněmovní tisk 1128 formou dokumentu podepsaného předsedou vlády Jiřím Paroubkem a ministrem financí Bohuslavem Sobotkou. Návrh byl oficiálně předložen poslancům 29. září 2005.

Vláda předložila návrh jako schodkový. Celkové příjmy měly dosáhnout 884,4 miliard korun, výdaje pak 958,8 miliard korun. Rozpočtový deficit 74,4 miliard korun chce vláda pokrýt především emisí státních dluhopisů. Podrobnější členění vyplývá z přehledné Úhrnné bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu (tab. 3.1).

Tab. 3.1: Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu

<i>ukazatel</i>	<i>v tis. Kč</i>
Příjmy státního rozpočtu celkem	884 391 799
Výdaje státního rozpočtu celkem	958 791 799
z toho: finanční vztahy k rozpočtům	
- krajů	5 945 754
- obcí v úhrnech po jednotlivých krajích	24 679 797
- finanční vztah k rozpočtu hl. m. Prahy	1 711 658
Schodek	-74 400 000
Financování:	
Vydání státních dluhopisů podle zvláštního právního předpisu	65 190 800
Přijaté dlouhodobé úvěry	9 224 020
Změny stavu na účtech státních finančních aktiv	-14 820

Pramen: Vláda ČR, Sbírnka zákonů

Následující tab. 3.2 uvádí vládou navrhovaný přehled příjmů jednotlivých resortních kapitol státního rozpočtu. Tabulka 3.3 pak uvádí vládní návrh i schválenou verzi výdajů rozpočtu.

Tab. 3.2: Celkový přehled příjmů státního rozpočtu podle kapitol

Číslo kapitoly	Kapitola	daňové příjmy celkem	z toho		nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace celkem	z toho z rozpočtu Evropské unie **)
			povinné pojistné na důchodové pojištění			
301	Kancelář prezidenta republiky				60	
302	Poslanecká sněmovna Parlamentu				19 900	
303	Senát Parlamentu				3 800	
304	Úřad vlády České republiky				6 400	
305	Bezpečnostní informační služba				105 000	
306	Ministerstvo zahraničních věcí				80 000	
307	Ministerstvo obrany	2 490 950 *)	2 051 370		270 000	
308	Národní bezpečnostní úřad					
309	Kancelář Veřejného ochránce práv					
312	Ministerstvo financí	638 739 *)	526 020		334 268	
313	Ministerstvo práce a sociálních věcí	325 700 000 *)	270 331 000		5 466 583	4 270 983
314	Ministerstvo vnitra	6 803 194 *)	5 602 631		340 500	
315	Ministerstvo životního prostředí				9 990 632	9 921 915
317	Ministerstvo pro místní rozvoj				6 345 904	6 331 304
321	Grantová agentura České republiky				240	
322	Ministerstvo průmyslu a obchodu				3 241 772	3 013 300
327	Ministerstvo dopravy				8 060 656	7 992 217
328	Český telekomunikační úřad				1 240 400	
329	Ministerstvo zemědělství				19 353 642	18 866 995
333	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy				434 904	431 667
334	Ministerstvo kultury				122 745	
335	Ministerstvo zdravotnictví				61 115	47 115
336	Ministerstvo spravedlnosti	687 955 *)	566 551		384 662	662
338	Ministerstvo informatiky				300	
343	Úřad pro ochranu osobních údajů				3 632	3 632
344	Úřad průmyslového vlastnictví				72 175	240
345	Český statistický úřad				43 938	39 938
346	Český úřad zeměměřický a katastrální				150 000	
347	Komise pro cenné papíry					
348	Český báňský úřad				3 500	
349	Energetický regulační úřad					
353	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže					
358	Ústavní soud					
361	Akademie věd České republiky				5 000	
372	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání					
374	Správa státních hmotných rezerv				91 000	
375	Státní úřad pro jadernou bezpečnost				1 200	
381	Nejvyšší kontrolní úřad				1 145	
396	Státní dluh					
397	Operace státních finančních aktiv	1 350 000			4 873 000	
398	Všeobecná pokladní správa	471 900 000			13 712 888	6 000 000
	C E L K E M	809 570 838	279 077 572		74 820 961	56 919 968
	PŘÍJMY CELKEM (daňové, nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace)					884 391 799

Pramen: Vláda ČR

Tab. 3.3: Celkový přehled výdajů rozpočtu podle kapitol: srovnání návrhu a schváleného rozpočtu

Číslo kapitoly	Kapitola	Vládní návrh	Schválený rozpočet	Rozdíl	%
301	Kancelář prezidenta republiky	393 023	393 023		
302	Poslanecká sněmovna Parlamentu	1 070 966	1 070 966		
303	Senát Parlamentu	629 844	629 844		
304	Úřad vlády České republiky	613 427	613 427		
305	Bezpečnostní informační služba	1 182 696	1 182 696		
306	Ministerstvo zahraničních věcí	4 648 289	4 648 289		
307	Ministerstvo obrany	55 740 000	55 694 000	-46 000	99,92%
308	Národní bezpečnostní úřad	255 231	255 231		
309	Kancelář Veřejného ochránce práv	88 579	88 579		
312	Ministerstvo financí	15 003 563	15 003 563		
313	Ministerstvo práce a sociálních věcí	358 676 411	357 189 315	-1 487 096	99,59%
314	Ministerstvo vnitra	51 089 464	51 170 004	80 540	100,16%
315	Ministerstvo životního prostředí	14 067 736	14 019 736	-48 000	99,66%
317	Ministerstvo pro místní rozvoj	10 787 537	10 837 437	49 900	100,46%
321	Grantová agentura České republiky	1 398 610	1 399 410	800	100,06%
322	Ministerstvo průmyslu a obchodu	13 940 406	13 904 406	-36 000	99,74%
327	Ministerstvo dopravy	24 047 099	23 851 099	-196 000	99,18%
328	Český telekomunikační úřad	608 572	608 572		
329	Ministerstvo zemědělství	39 803 452	39 713 852	-89 600	99,77%
333	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	108 873 299	108 936 399	63 100	100,06%
334	Ministerstvo kultury	5 846 311	6 357 161	510 850	108,74%
335	Ministerstvo zdravotnictví	7 960 132	8 223 165	263 033	103,30%
336	Ministerstvo spravedlnosti	18 480 373	18 480 373		
338	Ministerstvo informatiky	939 246	939 246		
343	Úřad pro ochranu osobních údajů	95 422	95 422		
344	Úřad průmyslového vlastnictví	162 312	162 312		
345	Český statistický úřad	996 064	996 064		
346	Český úřad zeměměřický a katastrální	2 464 592	2 464 592		
347	Komise pro cenné papíry	122 986	40 995	-81 991	33,33%
348	Český báňský úřad	167 991	172 991	5 000	102,98%
349	Energetický regulační úřad	113 919	113 919		
353	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	134 209	134 209		
358	Ústavní soud	145 361	145 361		
361	Akademie věd České republiky	4 689 059	4 709 059	20 000	100,43%
372	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	40 549	48 018	7 469	118,42%
374	Správa státních hmotných rezerv	1 914 762	1 914 762		
375	Státní úřad pro jadernou bezpečnost	378 245	378 245		
381	Nejvyšší kontrolní úřad	506 515	506 515		
396	Státní dluh	37 184 874	34 182 914	-3 001 960	91,93%
397	Operace státních finančních aktiv	15 432 200	15 432 200		
398	Všeobecná pokladní správa	158 098 473	162 084 428	3 985 955	102,52%
	CELKEM	958 791 799	958 791 799	0	

Pramen: Vláda ČR, Sbírka zákonů

Rozpočtový výbor poslanecké sněmovny vládní návrh projednal 6. října 2005. Ve svém usnesení poslancům doporučil navrhovanou podobu rozpočtu schválit.

První čtení zákona proběhlo na 48. schůzi sněmovny 12. října 2005. Ve druhém čtení zákon projednávala 51. schůze 23. listopadu a v pořadí stejná schůze dne 2. prosince návrh zákona se zapracovanými pozměňovacími návrhy poslanecká sněmovna přijala. Prezident republiky zákon podepsal 20. prosince, premiér rozpočet jako schválený podepsal 27. prosince a 30. prosince 2005 byl zákon vyhlášen zveřejněním ve Sbírce zákonů v částce 185 jako Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2006 pod číslem 543/2005 Sb.

Schválená Úhrnná bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu (tab. 3.1) ani Celkový přehled příjmů státního rozpočtu podle kapitol (tab. 3.2) se neliší od vládního návrhu. Jak vyplývá z Celkového přehledu výdajů státního rozpočtu podle kapitol (tab. 3.3), poslanci pouze přesouvali prostředky navrhovaného rozpočtu mezi jednotlivými kapitolami, přičemž v řadě z nich zachovali výdaje na úrovni navrhované vládou, u mnoha kapitol byly poslanecké úpravy jen symbolické, o čemž nejlépe vypovídá poslední sloupec tabulky názorně v procentech signalizující pokles či nárůst proti původnímu návrhu.

U některých kapitol však došlo k větším změnám a ty si nyní stručně rozebereme. (Změněné položky jsou v tab. 3.3 ve sloupci Schválený rozpočet zvýrazněny tučným písmem.

Významné změny výdajů rozpočtových kapitol jsou ve sloupci s procentuálním porovnáním navrhované a schválené sumy rovněž zvýrazněny tučně.)

V kapitole ministerstva kultury došlo k navýšení výdajů o 8,7 %. Na růstu se podepsalo zejména zvýšení výdajů na církve (především o 162 milionů korun vyšší podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základy církví a náboženských společností), o 13 milionů korun vyšší budou výdaje pro příspěvkové organizace, kde se rovněž bude více utrácet na obnovu materiálně technické základny státních kulturních zařízení. Profesionální divadla, symfonické orchestry a pěvecké sbory dostaly přidáno 21 milionů korun. Rozpočtová podkapitola Kulturní aktivity byla navýšena o 137 milionů korun. Na podporu obnovy kulturních památek a ochranu kulturního dědictví získalo ministerstvo navíc 48 milionů korun. Regionální kulturní zařízení mohou utratit 97,5 milionu korun na rozvoj a obnovu materiálně technické základny.

Ministerstvo zdravotnictví získalo o 3,3 % vyšší rozpočet. Z toho 243 milionů navíc je určeno na ústavní péči. Deset milionů navíc bylo přidáno na různé zdravotnické programy.

Velké škrty naopak zaznamenala kapitola Komise pro cenné papíry, které poslanci nakonec přidělili jen třetinu vládou původně navrhovaného rozpočtu. Úspory se budou týkat i platů, na které je k dispozici o 35 milionů korun méně.

O skoro tři procenta vyšší je rozpočet Českého báňského úřadu. Ten smí na platy zaměstnanců použít skoro o čtyři miliony korun více, než původně vláda navrhovala.

Vzhledem k chystané digitalizaci vysílání státní Rada pro rozhlasové a televizní vysílání získala o 18,4 % vyšší rozpočet. Zhruba desetinu z navýšeného rozpočtu však použije ke zvýšení platů svých zaměstnanců.

O osm procent menší mají být výdaje kapitoly Státního dluhu a to proto, že o tolik totiž mají být nižší výdaje související s úroky státního dluhu.

Vyšší budou také výdaje Všeobecné pokladní správy (do níž plynou daně). Stát sice sníží o 400 milionů korun podporu stavebního spoření, o 1,4 miliardy korun bude podpora podnikům a převody do fondu státních záruk a zhruba o 120 milionů menší budou i sociální výdaje; naopak ale o 5,8 miliard korun vzrostou výdaje na financování programů reprodukce majetku.

4. Dopad na podnikatelské prostředí

Pouhým porovnáním navrhovaného a schváleného státního rozpočtu na rok 2006 je možné dospět k závěru, že ani jedna z posuzovaných verzí není z pohledu podnikatelského prostředí příznivější nebo naopak výrazně nepříznivá: u většiny kapitol buď k úpravám vůbec nedošlo, nebo šlo jen o malé přesuny z jedné výdajové podkapitoly do jiné.

Ani tam, kde byly škrty výraznější, nelze očekávat zásadní zhoršení podnikatelského prostředí. Totéž v podstatě platí i u těch kapitol, které naopak zaznamenaly výraznější přírůstek finančních prostředků – nicméně pro některé podnikatele může být zajímavý signál, že veřejný sektor počítá v letošním roce s poměrně masivním obnovováním svého vybavení, což může mnoha podnikům přinést nové zakázky.

Jiná ovšem je věc, zda vůbec takto konstruovaný státní rozpočet prospívá soukromému sektoru a ekonomice vůbec. Zatímco v roce 1993 podíl výdajů státního rozpočtu na HDP byl zhruba 35,6 %, v dalších letech klesal a naopak v posledním období se vývoj výdajů zvyšuje. Tempo růstu výdajů státního rozpočtu tak už trvale předstihuje tempo růstu příjmů, takže se

nepřetržitě prohlubuje schodek státního rozpočtu, který se již stal chronickým. V souvislosti s nepříznivým vývojem dynamiky příjmů ve srovnání s dynamikou výdajů se tak v posledních letech omezuje prostor pro optimální uplatnění nejenom alokační a redistribuční funkce státního rozpočtu, ale zejména jeho stabilizační funkce. (*Peková, J. 2005:145.*) Zevrubnější analýza tohoto závažného negativního trendu je nicméně již nad rámec této práce.

5. Závěr práce

I když ve skutečnosti jistě podniky analyzují vývoj státního rozpočtu daleko podrobněji, i tato práce ukázala, že pro ně podobný rozbor může být velice důležitý k získání správného pohledu na stav a vývoj makroekonomického i mikroekonomického prostředí, ale s ohledem na přesah vazeb veřejného sektoru do soukromého jde i o užitečný nástroj pro řízení vlastního byznysu jednotlivých firem.

Použitá literatura

HAMERNÍKOVÁ, Bojka – KUBÁTOVÁ, Květa. *Veřejné finance - učebnice*. Eurolex Bohemia: Praha, 1999, 408 s. ISBN 80-902752-1-4

MUSGRAVE, Richard A. – MUSGRAVEOVÁ, Peggy B. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Management Press: Praha, 1994, 586 s. ISBN 80-85603-76-4

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance*. ASPI: Praha, 2005, 528 s. ISBN 80-7357-049-1

Vládní návrh na vydání zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2006. [Internet] 2005 – [cit. 17. 2. 2006]. <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1128&CT1=0>>

Vládní návrh zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2006. [Internet] 2005 – [cit. 25. 2. 2006]. <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=4&T=1128>>

Zákon 543/2005 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2006. [Internet] 30. 12. 2005 – [cit. 17. 2. 2006]. <<http://web.mvcr.cz/sbirka/2005/sb185-05.pdf>>